

s	ft:	Revisjonsrapport
----------	------------	-------------------------

Rapport nr.:	2009.029.R.SFT		
Virksomhet:	Tinfos Titan & Iron A.S	Organisasjonsnummer:	872002812
Virksomhetens adresse:	5770 TYSSDAL	SFTs saksnr.:	2008/240
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	1228.021.01
ISO-14001-sertifisert:	Ja		
Regelverk:	Forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter	Tidsrom for revisjonen:	16.06.2009 - 19.06.2009
Utslippstillatelse av:	31.03.2003		
Risikoklasse:	1	SFTs revisjonsgruppe:	Per Antonsen Britt Endre Hilde Sundt Skålevåg
Gebysats:	2	Kontaktperson fra virksomheten under revisjonen:	Arne Oppegård

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under revisjonen.

Følgende hovedtema ble kontrollert: Internkontroll, utslipp til luft og vann, avfall og kjemikalievurderinger.

Hovedkonklusjon:

Under revisjonen ble det avdekket 6 avvik:

- Bedriften har hatt overutslipp av timesmiddel for støv i 2008.
- Bedriften har ikke tilfredsstillende målinger av tungmetallutslipp til luft.
- Bedriften har lagret returmasse fra produksjonen på bedriftsområdet i mer enn 2 år uten tillatelse.
- Bedriften benytter avrakingslagg i strid med tillatelsen.
- Bedriften mangler enkelte skriftlige dokumenterte rutiner for kjemikalier de importerer og produserer.
- Enkelte av bedriftens kjemikalier mangler sikkerhetsdatablad og/ eller norsk merking.

Offentlighet i forvaltningen

Rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via SFTs postlister på www.sft.no. jf. offentlighetsloven. Rapporten sendes også til Fylkesmannens miljøvernavdeling i Hordaland og til Odde kommune.

Dato: 23.6.2009

Sign.:

revisjonsleder

Dato: 23.6.2009

Sign.:

seksjonssjef

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
2. Dokumentunderlag	4
3. Avvik	5
4. Andre forhold	8
5. Gjennomføring	8

Vedlegg:

Vedlegg 1: Dokumentunderlag for SFTs revisjon

Vedlegg 2: Deltakere ved SFTs revisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en revisjon ved Tinfos Titan & Iron AS i perioden 16.06-19.06.09. Revisjonen inngår som en del av SFTs planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Det ble særlig sett på områder som har betydning for internkontroll, utslipp til luft og vann, avfall og kjemikalievurderinger.

Revisjonen omfattet bl.a. undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

- **AVVIK** defineres som: *overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.* (F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- **ANMERKNING** defineres som: *et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.*

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Aktuelle lover og forskrifter
- Korrespondanse mellom virksomheten og SFT.
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet.
- Utslippstillatelse av 31. mars 2003.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1

Bedriften har hatt overutslipp av timesmiddel for støv i 2008.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, datert 31.3.2003, pkt 4.1, *Utslippsbegrensninger*.

Kommentarer:

Bedriften har overskredet utslippstillatelse for utslipp av støv til luft fra følgende kilder:

- støvfiltre SV 20 (34 mg/Nm³), PF 28 (74 mg/Nm³) og PF 53 (mg/Nm³)
- venturi syd (146 mg/Nm³).

Utslippsgrensene på timemiddel er på 25 mg/Nm³ for støvfiltrene og 70 mg/Nm³ for venturi syd. Overutslippet av støv er avviksbehandlet internt i bedriften.

Avvik 2

Bedriften har ikke tilfredsstillende målinger av tungmetallutslipp til luft.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, datert 31.03.2003, pkt 11.2, *Målinger av utslipp og rapportering til SFT*

Kommentarer:

Bedriften har kun tatt prøve og analysert tungmetall i gassfase i 2000 og 2006. I 2007 ble det kun tatt prøver av støvet fra de forskjellige utslippspunktene. Støvet ble analysert for de viktigste tungmetallene. Det er imidlertid ikke gjennomført prøvetaking og analyse av gassfasen. For eksempel vil hoveddelen av kvikksølvutslippene befinne seg i gassfase. I henhold til prøveprogram oversendt SFT 28.08.2003 skal emisjonsmålingene omfatte tungmetallanalyser hvert 2. år.

Antall analyser må være tilstrekkelige til å dekke driftsvariasjoner og måleusikkerhet slik at analyseresultatene blir representative.

Bedriften har utarbeidet massebalanse for sink og kvikksølv, denne er imidlertid beheftet med usikkerhet, på grunn av lave konsentrasjoner og store volumer.

Avvik 3

Bedriften har lagret returmasse fra produksjonen på bedriftsområdet i mer enn 2 år uten tillatelse.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 1. ledd: *Plikt til å unngå forurensning.*

Kommentarer:

Bedriften lagrer anslagsvis 5000 tonn returmasse utendørs, uten fast dekke eller overdekning, sør på bedriftsområdet. Returmassen er tatt ut fra produksjonen og er planlagt tilbakeført til prosessen i mindre porsjoner. Bedriften har ikke risikovurdert lagringen. Det er heller ikke gjort vurdering av utlekking til grunn og sjø fra returmassen. Returmassen er utsatt for overflatevann og regnvann.

SFT er ikke informert om denne mellomlagringen og utendørs lagring av returmasse er ikke regulert i bedriftens utslippstillatelse. Returmassen har vært lagret i flere år. Bedriften opplyser at de har planer om å benytte ca 2000 tonn av dette i løpet av 2009. Så langt har de benyttet 950 tonn i produksjonen.

SFT presiserer at lagringen krever tillatelse etter forurensningsloven.

Avvik 4

Bedriften lagrer avrakingsslagg i strid med tillatelsen.

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, datert 31.03.2003, pkt 7.2. *Disponering av slaggmateriale.*

Kommentarer:

TTI har i 2008 produsert 4288 tonn avrakeslagg som i sin helhet er medgått til ny vei. Slaggmaterialer er fylt ut i området syd for forreduksjonshallen.

Bedriften har tillatelse til bruk av avrakeslagg som fyllmasser i vei. Vilkårene i tillatelsen er imidlertid ikke oppfylt. Slik avrakeslagget er disponert i dag er det ikke sikret mot inntrengning fra grunnvann, overflatevann eller regnvann. Deponeringsområdet er så langt ikke tildekket med egnede masser for å hindre støvflukt. Det er heller ikke lagt til rette for oppsamling av sigevann som har vært i kontakt med massene. Bedriften planlegger å bygge anlegg for oppsamling av sigevann og sandfang i området nærmest forreduksjonen i løpet av sommeren, men dette vil ikke dekke sigevannsoppsamling fra hele området med avrakingsslagg.

Avvik 5: Bedriften mangler enkelte skriftlige dokumenterte rutiner for kjemikalier de importerer og produserer.

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, andre ledd punkt 7.

Kommentarer:

TTI importerer og produserer enkelte kjemikalier i tillegg til at de kjøper kjemikalier fra norske leverandører. De har inngått avtale med Eco- online. Gjennom Eco- online har de sikkerhetsdatablad for alle sine kjemikalier og et system for substitusjon.

TTI har enkelte kjemikalier de importerer og produserer som omfattes av deklarasjonsplikten til Produktregisteret og til REACH. Dette følges godt opp av virksomheten.

Den skriftelige dokumentasjonen av internkontrollen kan forbedres i forhold til det ansvar bedriften har med hensyn til kjemikalierereguleringen på følgende områder:

- Rutinene bør henvise til relevant kjemikalie- og avfallsregelverk, blant annet produktforskriften, merkeforskriften, REACH og avfallsforskriften.
- Følgende rutiner må dokumenteres skriftlig:
 - deklarerings og oppdatering til Produktregisteret
 - utarbeidelse og oppdatering av sikkerhetsdatablad og etiketter
 - oppfølging av REACH
 - stikkprøvekontroll av produktene for å se at det er samsvar mellom opplysningene i Produktregisteret på etikett og i sikkerhetsdatablad
 - arbeidet med substitusjon som gjøres i Eco- online.

Avvik 6: Enkelte av bedriftens kjemikalier mangler sikkerhetsdatablad og/ eller norsk merking.

Avvik fra: Forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier kapittel 4 Merking, § 13 vedlegg III.

Forordning (EF) nr 1907/2006 om REACH artikkel 31 og vedlegg II, jf forskrift av 30. mai 2008 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH – forskriften).

Kommentarer:

En stikkprøvekontroll av bedriftens kjemikalielager avdekket at enkelte kjemikalier ikke hadde sikkerhetsdatablad i Eco - online og/ eller var merket på norsk. Dette gjaldt:

- Transformatorolje (artikkel nr 101349) – mangler merking og sikkerhetsdatablad
- Sigri RST 10 (giftig) - mangler norsk merking og sikkerhetsdatablad

Det er usikkert om Sigri RST 10 er deklarerert til Produktregisteret.

4. Andre forhold

I forbindelse med planlagt revisjonsstans sommeren 2009 vil TTI bygge ned overskuddslageret av TiO_2 -slagget vesentlig.

TTI har tidsbegrenset tillatelse fram til 31.12.2009 til forhøyet utslipp av støv fra venturianlegget tilknyttet ovnshuset. For å redusere støvutslippene fra anlegget til 25 mg/Nm^3 må det imidlertid gjennomføres ombygningsarbeider. Det ville vært naturlig å gjennomføre ombygningsarbeidene i forbindelse med den planlagte revisjonsstansen sommeren 2009, men bedriften opplyser at dette ikke er planlagt. Neste planlagte revisjonsstans vil normalt finne sted i 2012. Bedriften har så langt ikke søkt SFT om forlengelse av de forhøyede utslippsgrensene.

Bedriften arbeider med å skaffe alternative avtakere for avrakeslagget fra smelteovnen. Blant annet er de i ferd med å prøve ut massene som luktreduerende overdekningsmasser på avfallsdeponier. Det har også vært gjort forsøk på å utvinne resterende jern i massene. TTI har utarbeidet datablad for massene i tillegg til å sørge for preregistrering av massene i REACH.

Bedriften har analysert brannskum på bedriften for å dokumentere at det ikke inneholder PFOS.

5. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte på telefon 12.05: Forberedende møte for planlegging av revisjonen.

Åpningsmøte 16.06: Informasjon fra SFT om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 17. - 19.06. 12 personer ble intervjuet.

Avsluttende møte 19.06.: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 2 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

Dokumentunderlag for SFTs systemrevisjon

Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for revisjonen ved virksomheten.

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell viktighet som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
2. Forskrift om klassifisering og merking mv. av farlige kjemikalier
3. REACH
4. Forskrift om. Begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).
5. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
6. Utslippstillatelse av 31.03.03
7. Prioritetslisten, Helse og miljøfarlige stoffer man skal være spesielt oppmerksom på.
8. Kontrollrapporter (revisjonsrapport nr 051.2003, inspeksjonsrapport 06.144)
9. Egenrapporten for 2007 og 2008
10. Miljørapport 2007 og 2008
11. Organisasjonskart
12. Prosessflytskjema og utslippspunktoversikt til sjø og luft
13. Et utvalg av instruksjoner/prosedyrer fra virksomhetens internkontrollsystem
14. Diverse analyseresultater til vann og luft
15. HMS - KS Handlingsplan 2007 og 2008
16. Revisjon 2009 DNV
17. Sikkerhetsdatablad
18. Utskrift Produktregisteret
19. Utvalg avvik til ytre miljø
20. Risiko / miljøaspekt
21. Utslippsmålinger/analyser til luft og vann
22. Ledelsens gjennomgang, ledermøter og AMU/BU møter

Deltagere ved SFTs revisjon

I tabellen under er det gitt en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte (på telefon)	Åpnings- møte	Intervju	Sluttmøte
Administrerende direktør		X	X	X
HMS-KS leder	X	X		X
Driftssjef		X	X	X
Avdelingsleder ytre miljø	X	X	X	X
HMS- veileder		X	X	X
Leder Prosj.avdelingen		X		
Leder vedlikehold drift		X	X	
Leder prosess		X	X	
Prosess ansvarlig forreduksjon		X	X	X
Innkjøp		X		X
Hovedvernombud		X		X
Systemansvarlig Prosesskontrollsystemer		X	X	
Prosessmetallurg			X	
Prosessansvarlig			X	
Leder for FOU			X	
Prosess ansvarlig jernproduksjon			X	
Driftsansvarlig Forreduksjon			X	X
Hovedtillitsvalgt				X
Leder knuseri/ transport				X

SFTs revisjonsteam har bestått av:

- Per Antonsen (revisjonsleder)
- Britt Endre (medrevisor)
- Hilde Sundt Skålevåg (medrevisor)